

Salamanderbloggen

Sexorgie i dammen

Mandag 19. juni 2017 - 08:48

Våren og forsommeren er forplantningstid i salamanderdammen. I løpet av noen hektiske uker skal frosker, padder og salamandere finne partner og egg befruktes. Det er duket for sexorgie.

Frosken er vanligvis først ute. Med en gang isen går, begynner de å søke seg til små dammer. Det er viktig ikke å komme for seint til froskebryllupet. Ikke sjelden kommer hunnfrosken bærende på en hann allerede på vei ned til dammen. Det gjelder å være tidlig ute for å sikre seg partner.

Ingen blygsel og rett på sak. Med hannen hengende på ryggen gyter froskehunnen og hannen befrukter eggene etter hvert. (Foto: Børre K. Dervo ©)

Nede i dammen anses imidlertid ikke hunnen som opptatt, selv om hun har en hannfrosk på ryggen. Under høylytt kvekking og plasking skifter froskene partnere i raskt tempo. Her er det ingen blygsel.

Med hannen hengende på ryggen gyter froskehunnen og hannen befrukter eggene etter hvert. Etter befruktning og kontakt med vann sveller eggene og flyter opp til overflaten i en stor klase. Eggcellene er svarte og er omgitt av en gelekappe, som fungerer som et lite drivhus. Inne i froskeeggene kan temperaturen være flere grader høyere enn utenfor egget.

Salamanderspillet

En storsalamander-hann i vakker parringsdrakt. (Foto: Børre K. Dervo ©)

Salamanderen kommer gjerne før froskene til dammen, men salamanderleiken starter først to til tre uker etter at froskene er ferdige med sitt bryllup.

Salamanderens forplantning foregår under vann. Salamanderens forplantning er derved ikke så iøynefallende som froskenes og paddenes, men foregår over et lengre tidsrom og er langt mer komplisert.

Hunnsalamanderen får bedre tid til å forberede seg. Det er ingen salamanderhann som forstyrrer henne når hun vandrer fra vinterdvalen og ned til dammen. Hun får også god tid til å spise seg opp etter den lange vinterdvalen. Hun skal tross alt legge to-tre hundre egg i løpet av en måneds tid.

Salamanderhannen bruker de første dagene i dammen etter vinterdvalen til å gjøre seg attraktiv. På ryggen og halen hans vokser det frem en kraftig kam, og fargene på halen blir klare og fine.

Det varer imidlertid ikke så lang tid etter ankomst før hannen starter å jakte på salamanderhunnene. Hannene samles på spillplasser under vann, hvor også hunnene strømmer til. Raskt starter et spill som på mange måter kan sammenlignes med det vi ser hos orrfugl.

Sjekketriksene

En storsalamander-hann som prøver å innynde seg hos en hunn. (Foto: Børre K. Dervo ©)

Hannen er territoriell og forsøker å forvare et område på spillplassen. Han starter med å orientere seg om hvor han har potensielle partnere og rivaler. Hanner som

HUNNENE SKAL SJERKES OPP.

Gjennom en rekke ulike positurer prøver hannen å overbevise hunnen om at han er den rette. Kommer en hunn inn på hans område på leiken, forsøker han raskt å avskjære henne. Gjennom ulike positurer og bevegelser med rygg- og halekammen, forsøker han å lokke hunnen etter seg. Ved å vifte med halen mot hunnens snute, får han bekreftelsen på om hun er klar.

Det hele avsluttes ved at hannen avsetter en kapsel med sæd på bunnen. Hunnen følger etter hannen, som fortsetter å vifte med halen, til hunnen til slutt plukker sædpakken opp i kloakken. Kloakken er en felles åpning for avføring og forplantningsprodukter (egg og sæd) som blant annet salamander, fugler og fisk har.

Hunnenes mange elskere

Både hos små- og storsalamander er det hunnene som velger partnere, opptil sju per sesong. (Foto: Børre K. Dervo ©)

Etter å ha befruktet en hunn, fortsetter hannen med å lokke til seg nye hunner. Samtidig må han forsvare territoriet sitt ovenfor andre hanner. Slik kan salamanderhannen fortsette i over en måned.

Det er imidlertid hunnen som styrer det hele. Hun befruktes ikke bare en gang. Forskning har vist at hun kan befruktes opptil sju ganger i løpet av våren og forsommeren. Det er med andre ord mulig at det er sju ulike fedre til hennes barn i en og samme sesong. Dette betyr også at hunnen kan komme tilbake til spillplassene flere ganger i løpet av sesongen.

Den samme forskningen har vist at hunnen er minst kritisk til valg av partner første gang hun befruktes i en sesong. Dette er muligens en tilpasning som sikrer at hun blir befruktet, hvis det er få salamandere i dammen. Etter hvert kan hun tillate seg å bli mer kritisk. Da velger hun partneren med den største og fineste ryggkammen. Gjennom sesongen øker hun bevisst kvaliteten på sædpakken hun lagrer og befrukter eggene med.

Små artsforskjeller

Salamanderleiken er relativt lik hos små- og storsalamander. Hos begge arterne er ryggfinnen og fargene til hannen viktig. De har også de samme grunnleggende flørtebevegelser. Målsetningen er den samme, å føre egne gener videre. Stor- og småsalamander har imidlertid litt forskjellig måter å leve på og deler dammen

Både hos små- og storsalamander er ryggkammen det viktigste sjekketrikset. (Foto: Børre K. Dervo ©)

mellom seg. Forskjellen i levesett er stor nok til at de opprettholdes som to ulike arter, uten å krysse seg med hverandre.

NYHETER

SALAMANDERBLOGGEN

Om forskning.no

- [Forskning.no](#) er en nettavis med norske og internasjonale forskningsnyheter.
- [UNG.forskning.no](#) er nyheter om forskning for barn og unge.
- [Forskning.no](#) gis ut under [Redaktørplakaten](#).
- Ansvarlig redaktør / daglig leder: Nina Kristiansen, tlf 414 55 513 / nina@forskning.no
- Redaksjonssjef: Bjørnar Kjensli, tlf 942 43 567
- [Personvernerklæring](#)

Kontakt oss

epost@forskning.no / tlf 22 80 98 90

Redaksjonen – ansatte

Annonser/stillingsmarked:

Preben Forberg, tlf 413 10 879

Sandakerveien 24 C, Bygg D3

Pb 5 Torshov, 0412 Oslo

Følg oss

[@forskningno](#)

[/forskning.no](#)

[/UNG.forskning.no](#)

[/ScienceNorway.no](#)

forskning.nos eiere

Akvaplan-niva
Artsdatabanken
De nasjonale forskningsetiske komiteene
De regionale forskningsfondene
Diku – Direktoratet for internasjonalisering og kvalitetsutvikling i høyere utdanning
Fafø
Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfinansiering
Forsknings- og utviklingsavdelingen, Psykisk helse og rus, Vestre Viken HF
Forsvarets forskningsinstitutt
Framsenteret
Fridtjof Nansens Institutt
GenØk – Senter for biosikkerhet
Handelshøyskolen BI
Havforskningsinstituttet
Høgskolen i Innlandet
Høgskolen i Molde
Høgskolen i Østfold
Høgskulen i Volda
Høgskulen på Vestlandet
Høyskolen Kristiania
Institutt for samfunnsforskning
KS FoU
Kompetanse Norge
Kriminalomsorgens høyskole og utdanningscenter KRUS
Meteorologisk institutt
NIBIO

NIKU Norsk institutt for kulturminneforskning
NILU – Norsk institutt for luftforskning
NLA Høgskolen
NMBU - Norges miljø- og biovitenskapelige universitet
NORSØK – Norsk senter for økologisk landbruk
NSD – Norsk senter for forskningsdata
NTNU
Narviksenteret
Nasjonal kompetansetjeneste for aldring og helse
Nasjonalforeningen for folkehelsen
Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS)
Nasjonalt senter for e-helseforskning
Nasjonalt senter for kvinnehelseforskning
Nasjonalt utviklingscenter for barn og unge - NUBU
Nofima
Nokut
Nord universitet
Nordlandsforskning
Noregs vassdrags- og energidirektorat (NVE)
Norges Geotekniske Institutt
Norges Handelshøyskole
Norges forskningsråd
Norges geologiske undersøkelse
Norges idrettshøgskole

Norsk Romsenter
Norsk Utenrikspolitisk Institutt
Norsk institutt for naturforskning (NINA)
Norsk institutt for vannforskning (NIVA)
Opplysningskontoret for Meieriprodukter
OsloMet – storbyuniversitetet
RBUP Øst og Sør
Ruralis – Institutt for rural- og regionalforskning
SINTEF
Senter for grunnforskning (CAS)
Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter
Simula Research Laboratory
Statens Vegvesen FoU
Statped
Sykehuset Innlandet HF
Tannhelsetjenestens kompetansesentre
Telemarksforskning
UiT Norges arktiske universitet
Universitetet i Agder
Universitetet i Bergen
Universitetet i Oslo
Universitetet i Stavanger
Universitetet i Sørøst-Norge
Universitetssenteret på Svalbard (UNIS)
Vestlandsforskning
Veterinærinstituttet
Vitenskapskomiteen for mat og miljø

Powered by Labrador CMS